

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 21. APRILA 1939.

ŠTEV. 32.

NOVA ŠPANIJA NA RAZPOTJU

Tri leta smo katoličani po vsem svetu sledili bojem med rdečo in belo Španijo. Svojih simpatij nismo nikdar strahopetno delili na obe strani. Naj so bele čete zmagovali ali se umikale, naše simpatije so ostale enake. Dobro smo vedeli, da sonce svobode katoličanom ne bo zasijalo prej, dokler ne bo boljševiska Španija uničena in dokler ne bo vstala nova Španija, ki bo spoštovala svojo katoliško preteklost. V svojih sodbah smo se držali izjav španske hierarhije, izjav Rima in svojega škofa.

Dogodki so nam dali prav.

Danes vstaja iz strašnih razvalin nova narodna Španija in stoji na razpotju ob vprašanju o graditvi države. Sedaj, ko se vrača mir in ko stoji narod pred velikimi vprašanji o ureditvi svoje bodočnosti, se javljajo različna teženja, ki niso vsa naklonjena katoliški ureditvi države in ki so skaljena od zmotnih nazorov poganškega nacionalizma.

Vlada sama pa po pričevanju španske hierarhije ponosno izjavlja, da bo nova Španija zgrajena na katoliških načelih.

KARDINAL PROTI ZLEMU NACIONALIZMU

Kakor je spregovoril episkopat v Španiji ob težkih dnevih, ko je divjala vojna vihra, tako nastopa tudi sedaj, ko se začenja doba miru in nove graditve. Kakor so hoteli španski škofje obvarovati Španijo boljševisma, tako hočejo sedaj preprečiti vse škodljive vplive nacionalizma, ki se vsiljuje v to od davnih časov katoliško deželo.

ŠPANSKI PRIMAS KARDINAL GOMA Y TOMAS JE SEDAJ BREZ OVINKOV NASTOPILO Z JASNO BESEDO V PASTIRSKEM PISMU Z NASLOVOM »KATOLICIZEM IN DOMOVINA«. NJEGOVO PISMO SE JE SILNO RAZŠIRILO PO VSEJ ŠPANJI ZLASTI S POMOČJO NACIONALNEGA TISKA.

POTREBA ORIENTACIJE

Kardinal pravi, da piše to pismo zato, »ker na eni strani želi, da bi strašna vojna preiskuš-

nja dobila dostojno povračilo v verski obnovi bodoče Španije

in ker se boji, da bi skupne žrtve utegnile postati brezuspešne zaradi pomanjkljive orientacije na duhovnem področju,

na drugi strani pa zato, ker so se z obeh bojnih strani pojavili neki sicer nekontrolirani glasovi o razmerju vere do interesov domovine.«

TUJA UČENOST V PREISKUŠENI ŠPANJI

Kardinal se čudi, kako se morejo o beli Španiji tiskati taki in podobni stavki: »Izgraditev načrta za zgodovinski preporod Španije je zadeva, ki se more uresničiti brez sklicevanja na katoliški značaj Špancev.« »Je delo, ki se ga katoliška Cerkva ne sme lotiti.« »Španiji so potrebni patrioti brez drugih atributov.« »Patriotizem se v Cerkvi pokvari, oslabi in odvrne.«

Ti glasovi, ki so se pojavili, bodo za Španca tuja učenost, ki so jo dobili od nemškega nacionalizma.

Uradni krogi po izjavi kardinala mislijo drugače. Kardinal pravi: »Hvala Bogu, avtoritativni glas naših državnih poglavarjev nam je večkrat zagotovil, da bo bodoča Španija stala na katoliških načelih.«

ZA DOSTOJANSTVO POEDINCA PROTI MALIKOVANJU NARODA

S sirensko zapeljivimi glasovi vabi rasistično poganstvo tudi novo Španijo v svoj začarani krog. Proti tem lažnim vabam, ki končno vodijo samo v novo suženstvo, poudarja kardinal z močnimi besedami svetli nauk Cerkve o človeku in osebnosti:

»Človek je svet v malem, en človek je več vreden kot celo neživo vesoljstvo.«

»Človek je po katoliškem modroslovju in bogoslovju najdragocenejši dragulj vidnega sveta.«

»Za našo filozofijo je osebnost to, kar je v vsej naravi najpotrebnejše.«

»Oseba je duh, ni stroj niti mrtva snov, kot duh je neumrjoč um, sposoben, da se dvigne do najvišjih vrhov misli, da raziskuje bitja in njih zakone, da svobodno razpolaga s svojo usodo.«

»Danes proglašajo neko načelo, ki je nedružljivo z našim naukom, da je namreč vse iz države. Ne! Človeška oseba ima neododane pravice, ki jih država nima pravice tajiti!«

»Nesrečno stanje moderne družbe bi nas moralo spomniti besed sv. papeža Leona Velikega:

Spoznaj kristjan, svoje dostojanstvo!«

NADČLOVEŠKE MOČI V KRŠČANSKEM BOJU

Tudi tem glasovom, ki so se pojavili v nasprotju z dosedanjim preteklostjo Španije, razvije kardinal veličastno sliko o tem, kako sta Bog, vera in katolicizem temelj resnične veličine domovine.

»Če ne bi bilo tega duhovnega navdušenja, bi mogoče v vojski podlegli. To navdušenje je

izhajalo iz nečesa nadčloveškega in je prispevalo svoj del k drugim čisto zemeljskim činiteljem. Ne rasa, ne zgodovina, ne sama domovinska čustva ne bi dala takšnega zagona narodnemu duhu. Na dnu vsega je bil Bog in njegova moč, ki jo on daje tistim, ki se bore za njegovo stvar.«

»VSTAJA NOVA KATOLIŠKA ŠPANJA«

Kardinal končuje s tem, da izrazi svoje trdno prepričanje, da bo vstala enotna, velika in svobodna Španija. »Enotna v katoliški edinstvi, ki je smisel vse naše zgodovine, velika po veličini misli in kreposti Kristusovih, ki so dale največje narode svetovne zgodovine; svobodna v svobodi, v kateri nas je Kristus napravil svobodne, kajti zunaj Kristusa ni prave svobode.«

Španija stoji danes na razpotju, a po vseh pojavih smo prepričani, da bo krenila na pot velike in iskrene katoliške narodne države.

Vsak dan postaja očitnejše, da je pretirani nacionalizem zlo, katoliški svetovni nazor pa blagoslov. Zato tisti, ki iskreno želijo pripeljati svojo domovino k veličini, nimajo težke izbire.

Z naših gimnazij

NOVO MESTO

Kot po vseh drugih gimnazijah, teče tudi v Novem mestu dijaško življenje enolično svojo pot.

450 dijakov se nas trudi v šoli. Poleg šole pa se vrši pri nas tudi še precej živahno društveno delo. Sicer je na gimnaziji bila JS že lani ukinjena, delo PRK je zaspalo, a zato smo se mi novomeški kongreganisti še bolj vrgli na delo v naši kongregaciji, ki že devetindvajseto leto kaže svetlo pot dolenskem in belokranjskemu študentu.

Vsak teden pa imamo tudi po dve recitirani sv. maši, pri katerih je udeležba še zelo dobra. Letos smo si ustanovili tudi evharistični krožek, ki vrši del apostolata med dijaki, ko dela propagando za nedeljsko sv. obhajilo. In res, ta akcija rodi lepe sadove: po dvanajset do trideset dijakov pristopa redno k nedeljskemu sv. obhajilu neposredno pred šolsko sv. mašo. To je za naše razmere še precej lep uspeh.

ZOPET NOV DOKAZ NACISTIČNE VZGOJE

V Kopenhagnu v Danskem, kakor poroča »Freies Deutschland«, je stal mlad nacist pred sodiščem. Tožil ga je lastni oče, pa ne zato, da bi ga onesrečil, ampak da bi ga iztrgal iz rok onih, ki so njegovega sina nagnili k nenavadno sramotnemu dejanju.

Ta fant je opravil v Nemčiji nacistični tečaj in je po dokončanju napisal očetu sledeče pismo:

»Vaš sin je sedaj izšolan kot nacistični vođa in potrebuje denarja. Če ga pravi čas ne dobim, bodo moji ljudje z Vami napravili tako,

da nekega jutra ne boste več med živimi. Z zaničevanjem Vaš bivši sin.«

To so sadovi nacistične vzgoje, s katerimi se morejo primerjati le še sadovi komunizma. Četrte božje zapovedi za naciste torej več ni.

NOVEGA UMETNIŠKEGA RODU NAM JE TREBA? ZAKOPANI KATOLIŠKI ZAKLADI

Največji sovjetski avtor boljševiskih filmov je izrekel usodo o katoliških zakopanih zakladih, ki bi jih morali dvigniti s pomočjo filma. Eisenstein, tako se piše ta mož, pravi katoličanom:

»Dve veliki sili obstojita v Evropi, katoličanstvo in komunizem. Vi katoličani še imate nekaj več kot mi, poleg velikega ideala imate še sijajne tradicije, ki Vašo vero podpirajo. Nam komunistom, ki imamo sicer svoj ideal, nam bo zmeraj primanjkoval zaklad velikih tradicij in mi bi dali veliko, dali bi vse, če bi si mogli pridobiti za svojo propagando vaš ideal in vaše tradicije. Toda samo komunizem je uspel dvigniti iz dihanja človeštva molitve za velike resnično življenjske filme. A vendar imate vi katoličani toliko, toliko krasnih motivov, ki so naravnost vulkanski, ki so dinamični, kot jih nikdo drugi nima. Toda vi niste našli ustvarjajočih ljudi, ki bi jih obdelali in postavili v življenje s pomočjo filma. Vi zapravljate ogromne zaklade, vi katoličani, in zato je tudi uspeh takšen, da katolicizem v filmu ni ustvaril nič, komunizem pa je dosegel slavne uspehe.«

Če bi vsi ljudje vedeli, kaj drug o drugem govorijo, ne bi več našli štirih prijateljev na svetu.

Pascal

Vera je mati znanosti. Europa vodi v znanosti samo zato, ker je krščanska. De Maistre.

Tečaj Pax Romane v Sarnenu

Letošnji kongres mednarodne dijaške zveze Pax Romane se bo vršil v Ameriki. Ker se bo tega kongresa moglo udeležiti le malo Evropejcev, se vrši letos zvezni tečaj v švicarski vasi Sarnenu (6000 prebivalcev). Ta kraj leži v srcu Švice v zgodovinsko znamenitem kantonu Unterwalden, ki je obenem s kantonoma Schwyz in Uri jedro samostojne švicarske zveze, ki se je ustanovila l. 1291. Kraj leži ob Sarnenem jezeru, ki leži le nekaj kilometrov južno od Vierwaldstättskega jezera, znanega iz narodne pesmi o Viljemu Tellu.

V tem starinskem švicarskem mestecu so se zbrali delegati večine dijaških zvez, včlanjenih v Pax Romani. Slovenski del je na kongresu razmeroma močno zastopan.

Predmet letošnjega tečaja je predvsem ustroj in delovanje Pax Romane same in v njej včlanjenih zvez.

NALOGA DRUŠTEV — DOPOLNJEVATI UNIVERZITETNO IZOBRAZBO

Na uvodnem sestanku, ki se je vršil 12. t.m. v sejni dvorani Sarnenskega rotovža in ki mu je predsedoval ing. Tepež (preds. SDZ), je govoril najprej generalni tajnik Pax Romane, abbé Gremaud. Poudaril je pomen, ki ga imajo katoliška akademska društva za dopolnitev izobrazbe, ki jo daje univerza: študentu morajo nuditi vzgojo, ki je univerza ne daje dovolj. Govoril je nadalje o potrebi sodelovanja vseh federacij.

MALA DRUŠTVA !

Član glavnega tajništva Salat je uvodoma orisal pomen dijaških društev ter navajal besede nekega pastora, da mora biti združenje akademikov univerza na univerzi, ki ni univerza.

Zanimiva je bila zahteva, ki jo je izrazil g. predavatelj, da naj vsako narodno zvezo tvorijo majhna akademska društva po dvajset do trideset članov.

Glavno vzgojno delo prevzemajo ta mala društva, zveza jim pa pomaga in njen cilj je med drugim zlasti ta, da skupne koristi teh katoliških društev zastopa pred javnostjo.

Treba je obrniti pozornost tudi na »reorganizacijo pravne uredbe« v naših društvih.

13. APR. — DOPOLDNE

1. SEKCIJA:

METODE ZA IZOBRAZBO

Tu so se bavili predvsem s problemom, kako naj se deluje na člane in kolikšne zahteve se morejo postaviti na člane. Postavilo se je

1. vprašanje elite in mase;

2. vprašanje razmerja do KA.

Prvo vprašanje so rešili precej splošno: jedra naj vnašajo duha v maso po stiku poedinca s poedincom. KA si pa predstavljajo precej nejasno.

2. SEKCIJA:

STIK STUDENTOV Z DUHOVNIM VODITELJEM, STAREŠINAMI, PROFESORJI IN SREDNJEŠOLCI

Ugotovili so najprej dejstvo: splošno je stik najbolj izveden z duhovnim voditeljem, slabše s starešinami, najslabše s katoliškimi profesorji. So seveda lepe izjeme, tako zlasti v Švici in na Angleškem, kjer so univerzitetni profesorji pomožni duhovni vodje in so s študenti v tesnem stiku.

Ugotovili so, da se to vprašanje najbolj reši s pomočjo stanovske organizacije.

3. SEKCIJA:

DRUŽABNO ŽIVLJENJE V DRUŠTVIH

Potrebno je gojiti družabno življenje. Naša društva morajo vzgo-

jiti »univerzalnega«, vsestransko harmonično razvitega človeka.

Družabno življenje je zlasti razvito v Švici, kjer imajo »stalna omizja« in striktno vzgojo »brucev« proti čemur pa deluje v novejšem času študentsko društvo Renaissance.

ANKETE O VAŽNIH VPRAŠANJH

Še pred diskusijo teh sekcij je povedal g. Salat nekaj tehtnih misli.

Tako se zdi sprejemljiva misel, naj društva prireajo ankete o aktualnih vprašanjih z vprašalnimi polami; s tem se da ugotoviti miselnost dijaštva, na podlagi rezultatov vprašalnih pol bi bila lahko zanimiva predavanja.

KROŽKI, DRUŽABNOST

Nadalje se je dotaknil vprašanja krožkov in ga rešili tako, naj se jih udeležujejo oni, ki se zanje zanimajo.

V zvezi s tretjo točko je omenil velik pomen, ki ga imajo v dijaških društvih skupni simboli, skupne barve in podobno. Za gojitev družabnega življenja priporoča zlasti petje, glasbo, igre, šport in drugo zabavo.

Politični katolicizem

Eden najbolj čudnih izrazov, ki danes prihaja v modo v čedalje več deželah, je izraz »politični katolicizem«.

Od kod se je vzel ta izraz? Kaj pomeni?

V kakšnem smislu naj bi katoličan bil »nepolitičen«?

ŽE PROTI KRISTUSU

Prvi veliki petek je bil Kristus obsojen kot »politik«. Obdolžili so ga, da je hujskal ljudstvo proti cesarju in Rimljanom.

V resnici pa so Ga obsodili, ker je nastopil proti politiki velikih duhovnikov. Ti so pričakovali zemeljskega mesijanstva in so mislili, da bo verska zmaga Boga in njegovega Mesija prinesla časno zmagovalstvo judovskemu narodu in njegovi duhovniški kasti.

Ker pa Kristus ni bil za to, da bi se božje odrešenje ponižalo v politične namene, so ga obsodili na smrt.

KRYLENKOVA HINAVŠČINA PROTI CERKVI

Ko je 1923. ruski državni tožilec Krylenko dal zapreti v Leningradu vso duhovščino, je ob-

sodil katoliško Cerkev, da je protirevolucionarna, politična organizacija. Ta očitek se je v obtožnici najpogosteje ponavljal.

Sovjetska država je namreč zaplenila cerkve, oskrunila svete posode in relikvije, prepovedala poučevati v krščanskem nauku mladino, zaplenila matične knjige, uničila krščanski zakon, prepovedala po zasebnih hišah brati sv. mašo in opravljati verske obrede. Duhovniki so videli nesoglasje med to zakonodajo s cerkvenim zakonom. Zato duhovniki niso ubogali. Učili so še naprej krščanski nauk, naj od države zahtevajo preklic protiverskih zakonov.

BOŽJI ZAKON ALI SOVJETSKI?

Ves proces l. 1923. je moral določiti, ali je zločin ali ne, če se duhovniki sklicujejo na božji zakon, kadar je sovjetski z njim v nasprotju. Krylenko je trdil, da je zločin. Zato so bili vsi obsojeni zaradi političnega protirevolucionarnega hujskanja. Od tedaj je GPU zapirala duhovnike in jih (Nadaljevanje na 4. str. desno.)

Tom Playfair

Te kratke besede so dobro označile razmerje med očetom in sinom. Gospod Playfair je imel svojega sina rad. Ali ga je tudi razumel? To je drugo vprašanje. Tudi on je bil nekoč mlad, toda to je očitno pozabil. Zid, ki je ločil obe duši, je še zrastle, ko se je v Tomu zbudil razum.

Tomove slutnje niso bile brez podlage. Nekaj dni za tem ga je pater poklical k sebi. Deček je uganil, da se nad njim zbirajo oblaki.

»Dober dan, Tom! Gre dobro?«

»Včasih gre težko, toda gre.«

»Ali se razumete z vašim profesorjem?«

»Izvrstno. Je zadovoljen z mano, vsaj kaj nasprotnega mi ni nikoli rekel.«

»Kako pa s tovariši, ali ste s kom skregani?«

»Ne zavedam se, da bi bil.«

»Moj dobri otrok, žalostno novico imam za vas.«

»Ali je oče bolan?«

»Ne, stvar se tiče vas. Vaš oče je nezadovoljen s spričevalom.«

»Toliko časa nisem mogel v šolo! Pater Middleton pravi, da zelo hitro napredujem.«

»Vaš oče ve, da ste veliko ur zamudili... v vašem spričevalu mora biti še nekaj drugega, kakšna opomba o vašem vedenju... kaj vem jaz... skratka, vaš oče mi naroča, da vas vzamem od pouka o prvem sv. obhajilu.«

Tom je dobil čuden izraz. Ves je zatrepetal. Do takrat se niti sam ni prav zavedal gorečnosti, s katero se je bližal velikemu dnevu.

»Ne jemljite si stvari preveč k srcu,« nadaljuje pater rektor, ki ga je ganila Tomova vznemirjenost. »Poizvedel bom, mogoče je kje kak nesporazum. Upam, da vam bom kmalu mogel dati ugoden odgovor.«

»Hvala, pater.«

»Žrtvujte to skušnjo Bogu, kajti od njega prihaja. Kadar nam Bog pošilja križ, hoče, da ga nosimo brez godrnjanja.«

»Jaz ne bom godrnjal, pa vendarle mi je hudo.«

Tom je takoj odšel v kapelo in goreče molil pred najsvetejšim Sakramentom. Ko je prišel, je bil kakor omamljen. Ko je pa čez nekaj minut šel iz kapele, je bil miren... Ni take rane, ki je molitev ne bi ozdravila. In težave mladih let se z njeno pomočjo hvala Bogu še hitreje odpravijo.

Čez osem dni je bil Tom zopet poklican k patru rektorju.

»Pogum, Tom, o vaši zadevi je velik nesporazum. V vaši oceni je bila pripomba: »Pridnost nezadostna, vedenje slabo«. Pisal sem vašemu očetu po dokončen odgovor, ki vas bo zadovoljil.«

Tom ni imel ničesar dodati, in ker ga ni več strpelo na mestu, jo je hitro pobrisal. Da bi dostojno proslavil veselo novico, je zajahal ograjo na stopnicah in se tako pripeljal v pritličje.

Ves čas do prihoda očetovega pisma je bil za Toma en sam sončni dan. S kakšnim hrepenenjem je tekkel k patru rektorju, ko je zvedel za odgovor! Vstopil je radosten, toda rdeča barva lic se je hitro umaknila ble-doti. Brž ko je pogledal patra rektorja, je vedel, da je vse izgubljeno.

»Moj ljubi Tom, bil sem nekoliko presenečen nad pismom vašega očeta. Vesel je sicer, da smo z vami zadovoljni. Toda drugi razlogi, pravi, mu vsiljujejo dvom, da bi bili vi zadostno pripravljeni za prvo obhajilo.«

»Doma sem napravil mnogo neumnosti in oče ne verjame v moje spreobrnjenje.«

»Njegova ljubezen do vas ga vodi v zmoto. On smatra vašo mladost za lahkomišelnost.«

»Da,« odgovori bridko Tom, »brez dvoma hoče, da bi miroval kot svetnik na oltarju.«

»Vendar pa,« nadaljuje rektor, »mi daje svobodo, da končno sam odločim.«

Tom se je zdrznil.

»Ne smem vam pa prikrivati, da če odločim po vaši želji, bo oče nezadovoljen.«

Tom je znova povsili glavo.

»Vi poznate položaj, odločite sami!«

Tom je nekaj časa premišljal, potem dvignil glavo ter solznih oči odločil: »Pater, počakal bom.«

Dodal ni nobenega razloga, toda pater rektor se ni zmotil. Tom si je izbral križ.

»Bog bo blagoslovil vašo žrtev, ljubi otrok. Vaše prvo obhajilo bo zato še bolj goreče. Današnja pokorščina je odtehtala vse vaše pretekle neumnosti.«

Tom je odšel zadovoljen, toda trpljenje ni bilo končano. Naš mali prijatelj se je čutil včasih kar ves nesrečen.

(Dalje prihodnjik.)

pošiljala v koncentracijska taborišča zaradi »politične« agitacije.

Istočasno so pa boljševiki svetu oznanjali, da je v Rusiji vera svobodna, dokler se duhovščina ne »vmešava v politiko.«

NACISTI ZA BOLJŠEVIKI...

Iz Rusije je prišel ta izraz v Nemčijo. Tu so nacisti oznanjali nov svetovni nazor, ki je nezdržljiv z božjim razodetjem. Uvedli so ga v šole, katoličanom pa postopoma onemogočili, da bi se proti novemu poganstvu borili v društvih, tisku, šoli in celo v pridigah. Škofje so se proti temu zatiranju borili in spodbujali vernike, naj ostanejo stanovitni. Nacisti so škofom odgovorili: začeli so duhovnike zapirati, deževali so strahotne obsodbe, v tisku so se začeli načrtno nesramni napadi, Cerkvi pa niso pustili, da bi nanje odgovarjala. Obenem so pa izjavljali, da se ne bore proti veri, marveč samo proti »političnemu katolicizmu«. Tudi v Nemčiji so obdolžili duhovnike, ki niso soglašali s protiversko zakonodajo, da se »vmešavajo v politiko«.

ZA NACISTI NEZAVEDNI KATOLIČANI

Izraz »politični katolicizem« je sedaj znan po vsem svetu. Slišalo se je o njem v Španiji, Mehiki in vedno ga imajo na jeziku vsi sovražniki Cerkve. Rabi jo ga pa pod njihovim vplivom tudi nekateri »katoličani«, ki trdijo, da so katoličani, pa ne živijo po veri, in končno nekateri resnični katoličani, ki si pa prisvajajo posebno pravico, da smejo po mili volji kritizirati papeža in škofe.

VSAK DAN TELOVADI

Kardinal Pacelli? Ta človek goreče pobožnosti in izredne inteligence? Tako je. Tisti, ki so mogli videti njegovo stanovanje v Vatikanu, poznajo sobo, ki je najmoderneje urejena in kjer je ta cerkveni knez posvetil vsak dan po nekaj minut svojega s posli preobloženega dneva za gimnastične vaje, da bi obnovil moč in energijo svojega telesa, ki ga razjeda notranji ogenj in žar vere. Telovadno konj z mehanizmom za tek in galop, veslalna priprava in drugo telovadno orodje najmodernejših vrste sestavljajo opravo te sobe, ki je za kardinalsko stanovanje dovolj nepričakovana.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).